

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՆՈՒՄԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Վերսիլիայի համար տարեկան 4 տարա թղթի արժեքը... 20 ֆրանկ...

Բ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 64

1887 ԱՊՐԻԼ 2
ՄԱՐՏ 21 (Հ. Տ.)

ԵԱՐԱՐ

Երևանի քաղաքի քաղաքապետի և քաղաքի քաղաքապետի...

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուկները կընդունուին հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով... 1 միջակ դասը 1 սանդղակ կարժէ...

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային դատարանի քննարկումը վիճակն է Ռուսական... Հայերն ի թուրքիս...

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՍՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԻՃԱԿՆ

Ի ՌՕՄԱՆԻԱ

Շատեր թերեւս Ռուսական դատարանի քննարկումը վիճակն է Ռուսական... Հայերն ի թուրքիս...

ՍԽԱՆԵՐ ՊԱՐԻՔԻՆԵՐ

Վարժարանն է հայկապ, թանգարանն է բաւական հարուստ... Մըտի՛ր մէյ մը դպրոցէն ներս...

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԱՅԳՈՅԺ

ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀԻՆ

Գրեց եւ աշխարհագրութեան ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

(Շար. 63րդ բուկն)

Մատի՛ր, ո՛վ Յիսուս, մատի՛ր, հիւանդ և անկեալ Հայուն օգնական չկայ աշխարհիս վերայ...

Ո՛վ դու մաշած և հիւժած հիւանդ, թէ յերաւի բժշկութիւն կը ժառն, թէ ստոյգ աղատութեան կը ցանկատ...

նութեան անդին չանցիր, կամ ալ աւելի, քիչ մ'ալ հոգովմունք տարված... Եւ այդ աղայք ընդհանրապէս աղքատիկ...

Ե՛կ երթանք ի ՌՕՄԱՆ. վարժարանն է շքատեսիլ, նոր ապրացոյցն աղքատէր սղոյն Սոլոմոնեան ճեղքին... Ի ներքս վարժարանի իւր օգնական...

Անցնինք ի ՊՕԹՈՒՇԱՆ. այն քա...

զաքն՝ որոյ դպրոցին մէջ 35-40 տարի առաջ կը կրթուէին 2-300 մանկ տղայք միայն...

Վարժարանն է ընդարձակ. դասաւանդանայ բաժանումներն բարեկարգ... վարժատան մէջ 4-5 դասաւանդ. իսկ աշակերտ...

Ճանրան մնաց 30 ֆրանկ, ուր աղքային վարժատուն անուամբ նիւթաւ կան շէնք մը միայն կայ...

Այժմ փոփոխ մը կը տիրէ անդ նոյն հոյակապ շէնք մը կանգնել, այսինքն վարժարան մը, աղքային եկամուտներէ դուրս...

արակէն անդ. 5-7 տարի կան տղայք: Հաւաքոյն շէնք լինէր միթէ միջակ ճամբով...

Եկո՛ւր ի ՊԱՐԻՔ. վարժատուններն գոյ է՝ չեմ գիտեր ո՛ր ատեններէ ի վեր... վարժատան համար շէնք մը չին...

Իսկ ե՛ւր շէն հարցնէր. այն քաղաքն ուր երբեք Հայ վարժարանն զարգացեալն էր ի մէջ ալլոց, ուր հաստատուած էր ապարան և այլն...

Պատուելի Մ. Գարագաշեան փորձ վարժապետն, 10-12 տարեկէ ի վեր մասնաւոր վարժարան մը բացած էր անդ...

Թո՛ղ ուրեմն այժմիկ աղատութիւնը, միայն խաղաղութիւնը խնդրէ, դեռ քեզ համար ուսումն և կրթութիւնը պէտք են...

Յո՛ւշ կանենք քեզ, Տէ՛ր, մինչ մի նուազ Տիրեական ծովը կաշկոյտէր, դու ի խելս նախ անխռով կը ննջէիր...

Ո՛վ դու անքուն աշակերտ աշխարհի, որպէս թէ չէիր գիտեր և չէիր լսեր ծովալիքներուն ձայնը...

Միթէ և այժմ կը ննջես դու երկնից գահուդ վերայ, և երկրի՝ որ տաքիդ պատուանդանն է...

դակներ կը թափեն, մի խուն վայրկեան մէջ ժողովրդի կայտառ գաւակները բարդ ի թարդ...

Հայեալն է ան'ս, ո՛վ Տէ՛ր, թէ ի՞նչ պէս Սպիտակ և Սեւ ծովերու կառաւիկը կ'հանեն...

Երբ այս ծովերը կը խռովին և ցամաքն եւս արեւններով կը ծփայ, ի՞նչ կը գործէ և կը խորհի...

(Շարունակելի)

բանս, Գերման, և Ռուսներ լեզուք ա-
մենայն եռանդեամբ, բայց անցեալ
տարի կառավարութեան հարուած մը
կորցնել հայ լեզուն ի միջոյ : Թէ ի՞նչ
պէս :

Վարժարան յաճախող մանկոյն
տարուէ տարի պակսելու վրայ էր,
և հայ լեզուն պարտաւոր պարէն
ստիպարութիւն : Հանգէպ այս ծանրա-
բեր հանգամանոց մեծ խոչնդոտ
մ'ալ ելաւ կանգնեցաւ ընդդէմ հայ
լեզուի : Կառավարութեան կողմէն
նոր հրաման մը՝ որ կ'աղագրարէր թէ
«Ամէն մանուկը վարժարան պարտի
1000 ֆրանք տուրք վճարել . . . ,
ստիպել անորէն՝ վարժապետին որ այդ
գումարն հափայ հայերէնի համար եւ
զաւծ ծախքէ : և ոչ ոք չպիտէ պակ-
սեցաւ անոր մայրենի բարբառն :

Տեղ մ'ալ մտայ, ԹԻՖԼԻՍԻ :
Տարի ու կէս առաջ հոն գտնուեցայ .
առիթմն օգուտ քաղելով ջանացի
վարժապետն մի կարգաւորել անդ, որ
չեմ գիտեր ո՞ր առնէ ի վեր գոց կը
պահուէր : Զանազն և վերջապէս կար-
ծեցի թէ յաջողեցայ :

Դաստիարակարգեցայ հոն : Դըպ-
րոցը կը բացուի և աղայք կը հրաւիր-
ուին ի դպրոց : Յաջորդ օրն երկու
աղայք, 5-6 տարեկան, պայուսակ-
նին առած կուգան : Կարծանադրեմ
նոցա անուանքը և կ'սպասեմ որ ու-
րիշներ ալ գան . . . բայց այս առաջին
կը չարունակուի :

Ուստի ճարտհատ, կեղծ տուր
անոր կազմակերպութեան գրկին ի
դպրոց . . . այս աղայանոց վրայ կը
համարին ամենք : բայց այն պայ-
մանաւ՝ որ երբ 7 տարեկան լինի աղ-
այն, պիտի տանեն և Ռուսնոց դըպ-
րոցը պիտի դրկեն : և կը հաւաքուին
վերջապէս 10-12 երկուս մանկոյն :
Երոց այս վիճակին առաջ կը տես-
նեմ որ պիտի չլինում այս օտարա-
մայրութեան յաղթել . . . արտօսը յաջ-
կը թողում և կը մեկնի :

Այս է այս տեղւոյ ալ կարծառօտ
պատմութիւնը, և այս է ուսմանու-
հայոց աղգային գաղափարակութեան
վիճակն :

Օրհնեալ բլան նախնիքն, որոց
(աղգաւոր դպրոցանոց տղաներ) թո-
ղած կալուածոց եկամուտներովն աղ-
գայնութիւնը պահպանելու միջոցներ
նախապատրաստած են, (որք այժմ
դժբաղդարար այն սուրբ նպատակը
չեն նախադրուի իր) :

Ո՛հ, ինչքան նուազած է այժմ
պահապան հրեշտակաց այն ողին կը-
րող թիւն . . . :

Ուսուցիչ Հայոց վարժարանին
ՅԱԿՈԲ ՄԱՆՆԱԿՈՒՆԻ
1887 մարտ 8/20 Շուաբու

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ԲԻՐՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐ

«Մանկավարժանոց»ի մէջ մենք
ներկայացնում ենք յարգելի ընթեր-
ցողներին մի համառօտ վիճակագրա-
կան տեղեկութիւն Հնդկաստանի և
Բիրմանիայ հայ գաղթականութեան
վերայ, որը իր ներկայ ընթացիկ կա-
ցութեամբ ներկայիս, բարոյական

և վիճակագրական տեսակետից՝ կար-
ծէք մի պատմական դասն հեգնու-
թիւն է ներկայացնում երբեմն փար-
թաւութեամբ յիշատակուող հայ
գաղթականութեան վայելուք վիճակի :

Այժմ, մեր օրերում, Հնդկաստա-
նի բազմաթիւ հայ գաղթականու-
թեան խոցուն միջոցով հետեւեալ
վիճակագրական պատկերն է ներ-
կայացնում :

1. Կալիկաթ, որը յայտնի է մեզ
իր անցեալ բազմաթիւ հարուստ և
աղագոյն վաճառականներով, խանի
և միլիթի կողմէն ունեցող աղգային-
ներով, այժմ ընդ ամենն ունի մատ-
ուարագէս . . . 120 տուն հայ :

Այստեղ հայերը ունին մի եկեղե-
ցի, որը բաւականին հարուստ է իր
կալուածներով, ժողովրդին հօտում
են երեք քահանայ, որոնցից սակայն
միայն մէկն՝ Միսա քահանայ Բար-
սեղեանն է շարունակ Կալիկաթ գը-
տնվում, իսկ երկուսը միայն մեծ
ածնորն են ներկայ գտնվում, և մը-
նացեալ ժամանակը Պարսկաստանի
թիւքում են այցելում : Քահանաները
ուսմիկը եկեղեցւոյն են ստանում :

2. Զիլքա. Կալիկաթից չոգ եկամ-
քով երեք ժամ հեռավորութեան վը-
րայ է ընկած : Սա ունի 2 տուն հայ
բնակիչ, մի հնագոյն եկեղեցի, սա-
կայն առանց քահանայի :

3. Մարտա . . . 5-6 տուն չքաւոր
հայ բնակիչ ունի, որոնք մատակա-
րարում են տեղի հայ եկեղեցւո և
կամարի քահանան Տ. Նիկիշ Մկր-
տումեանն է :

4. Սինկաթ . . . 7-8 տուն, միջին
կարգի առեւտրականներ և կալուա-
ծատէրեր : Ունին մի եկեղեցի և մի
քահանայ՝ Տ. Սեդրակարու Յովհան-
նէսեան :

5. Ռանգուն (Բիրմանիա) 20-25
տուն : Ունին մի եկեղեցի և մի քա-
հանայ :

6. Բոմբայ . . . 4 տուն : Ունին մի
եկեղեցի և մի քահանայ :

7. Բենակ . . . 2 տուն : Ունին մի
եկեղեցի և մի քահանայ :

8. Ճամա կղզի (Բատավիա) 2-3
գիւղում են ապրում հայերը : Սոքա
ունին մի եկեղեցի և մի քահանայ :
Կայ և մի տեղակալ եկեղեցի Սուրաթի
մէջ, Բոմբայի մօտերը :

Ամեն մի քաղաքում կամ աւանում,
որ մի քանի տուն հայեր կան, ինչ-
պէս տեսնում է ընթերցողը, այնտեղ
կանգնած է և հայկական եկեղեցի :

Անշուշտ մի քանի տանից բաղկացած
ամեն մի հայ հասարակութիւն գրեթե
ուր թէ կարող լինի իր համար ա-
ռանձին եկեղեցւո շինութեան ձեռ-
նարկելու և գոցա ծախսերը հոգա-
լու, որ մի 4-5 տան նիւթական կո-
րովութիւնից խիստ բարձր է : Ուստի
այս երեւոյթը ապացուցում է նա-
բանով, որ առաջ այն բոլոր վայրե-
րը, որ այժմ հայկական տաճարներ
են կանգնած՝ բաւականին բազմա-
թիւ հայ բնակիչներ են ունեցած :

Սոքա մեծազոյն մասը այս ու այն
քաղաքի վաճառականութիւնը ընկ-
նելու հետ ի միասին, որպէս առեւ-
տրականներ, գաղթած են մի այլ քա-
ղաք, ուր ծաղկել է վաճառականու-
թիւնը և այնտեղ բազմաթիւ հայեր
կանգնեցրել են իրանց աղգային
տաճարը : Այսպէս նոքա, երկու ժա-
մանակ թափառելով օտար հողի վրայ,
և հետեւելով ժամանակի սովորու-
թիւններին, իր քր առ փոքր մօտե-
ցած են եւրոպացիներին և նոցա հետ
բարեկամեցան ու խնամութեան կա-
պերով կապուելով խորթացած են հայ
կեանքից և այդպիսով մաս մաս ձուլ-
ուելով անգղիականների հա-
մարեա տիրու աւերակներ են թո-
ղած, որոնք իրը կենդանի վրայ նոցա
փառաւոր անհատ հայերի աղօթաե-
զի են ծառայում :

Հնդկաստանի հայերի մէջ այժմ նիւ-
թապէս ապահովուած են հանգուց-
եալ հանրահոգեւոր Սէթ Սարգսի եղ-
բայրները ու աղգայինները : Սոքա
միասնաբար «Սարգսի» մականունն
տան՝ չոգ են աւային ընկերութիւն ու-
նին հաստատում : Ընկերութեան շո-
գ են աւանդել այժմ Զիլքայ շուրքի մէջ
են չըլում : Սորանից մի քանի տարի
առաջ «Սարգսի» ընկերութեան
չոգ են աւանդել Անգլիոյ էլ են գնում,
ստիպան անգղիացիների միջոցով նեղ-
ուելով, այժմ միայն չինական շրե-
րում են բնակում :

(Շարունակելի) Ս. Գոյալմիրեանց
(Մանկավարժանոց)

ՀԱՅԵՐ Ի ԲԻՐՄԱՆԻՍ

Ամեն Յարութիւն Պատրիարքը իւր
վառաւորութիւն պատճառ ցոյց առ-
նով կը պնդէ իւր հրաժարականի վրայ
Կ. Պոլսի պատրիարքութեան և կը
ցանկալ ժամ յառաջ երթալ Երուսա-
ղէմ և անցնել իւր պաշտօնի գլուխ
քանի որ Աղգային ժողովը զինք ե-
րուսաղէմի Պատրիարք ընտրած էր
անցած տարի :

—Քարբէրդի վիճակը մի ժամանա-
կէ ի վեր աղգային խռովութիւննե-
րով յուղուած էր : Պատրիարքարանի
Խառն ժողովը որոշեց է այժմ որ Սե-
բաստիան Առաջնորդ Գեորգի Պատրոս
եպիսկոպոս երթայ հանգարանեալ
նել Քարբէրդի վիճակը : Տրապիզոնի
Առաջնորդ Գեորգի Գեորգի եպիսկո-
պոս ալ Զատիկէն յետոյ պիտի երթայ
Մուշ կարգադրել այն տեղի գործերն :

—Պատրիարքարանի Խառն ժողովը
հրահանգ գրեց է Վանի Պատրիար-
քական Փոխանորդ Գեորգի Գեորգի
եպիսկոպոս Ալշաթեանին որ ձեռ-
նարկէ նոր ինքնուր ընտրել տալ Վա-
նի վիճակային երեսփոխաններն և
կազմակերպել գաւառային Ընդհա-
նուր ժողովն :

—Քարբէրդի վիճակը մի ժամանա-
կէ ի վեր աղգային խռովութիւննե-
րով յուղուած էր : Պատրիարքարանի
Խառն ժողովը որոշեց է այժմ որ Սե-
բաստիան Առաջնորդ Գեորգի Պատրոս
եպիսկոպոս երթայ հանգարանեալ
նել Քարբէրդի վիճակը : Տրապիզոնի
Առաջնորդ Գեորգի Գեորգի եպիսկո-
պոս ալ Զատիկէն յետոյ պիտի երթայ
Մուշ կարգադրել այն տեղի գործերն :

—Պատրիարքարանի Խառն ժողովը
հրահանգ գրեց է Վանի Պատրիար-
քական Փոխանորդ Գեորգի Գեորգի
եպիսկոպոս Ալշաթեանին որ ձեռ-
նարկէ նոր ինքնուր ընտրել տալ Վա-
նի վիճակային երեսփոխաններն և
կազմակերպել գաւառային Ընդհա-
նուր ժողովն :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐԱՆԻ ԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք
«Մանկավարժանոց»ի, մանկավարժա-
կան և գրականական ամսագրի ներ-
կայ տարուս տառնին գիրքը որի բո-
վանդակութիւնն է հետեւեալը .

1. Պարոցի ողբն : 2. Հնդկաստանի և
Բիրմանիայ Հայեր : 3. Կալիկաթի Հա-
յեր : 4. Մի երկու խոց Տրապիզոնի թեմի
կրթական վիճակի առիթ : 5. Օտարա-
կրօն հաստատութիւններ Կիլիկիայում :
6. Քուրբայ և առանձինն Կ. Պոլսի հայ
ժողովրդեան արդի վիճակը : 7. «Աղգա-
րար» անդրանիկ հայ ամսագիրը և նորա
խաղաղ Յարութիւն քահանայ Դաւոն-
եան : 8. Հայկական աշխարհագրական
և ժողովրդական մատենագրութիւն :

«Մանկավարժանոց»ի խմբագիրն է
Գեորգի Գեորգի : Ստեփանէ Պետեր-
բուրգի Հայերի հոգեւոր հիմար :
Մանկավարժանոցի տարեկան բաժա-
նորդացին է 3 ռուբլի :

—Ստացանք «Աղբիւր» ամսագրի
փոստի թիւը :

ԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ՆՊԱՏԻ

Շնորհակալութեամբ ստացանք
Պարսկաստանի ՐԱՏԱ քաղաքի Աղգ-
Ընթերցողների վարչութեան կողմէն
3 ռուբլի փութը «Արմենիա» լրագրին :
Նաեւ ՐԱՏԱՆԻՆԻ (Պարսկարի) Մեծ-
Տիար Ստեփան Փափաղեանէ 8 ֆր :

ՕԴՏԱԿԱՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Ընդգիտութեամբ իւր վերնագրի տակ
«Արմենիա»ի 50րդ թիւին մէջ կար-
գային Գ. Թաւանձեանի մի նամակին
բովանդակութիւնն որոյ ինչ ինչ կէ-
տերու հարկ կը համարեմ պատասխա-
նել կարծի ի կարծոյ :

Պ. Նամակագիրն երբ չի ճանաչեր
«Հայու Զատիկ»ն ո՞ր լինէն, հե-
տեւորաւ չի կրնար հետեւցնել թէ
այդ անձ գուր է «Հայկական Մի-
ութիւններէն» : Թող մեր բարեկամն
այլերը լաւ մը որդէ և տեսնէ մեզ,
որ տուներու մէջ պահուելու վատա-
սրբութիւնն չունինք բնաւ : Բայց
յիշեալ պարանի գրածն ուրիշ բան մը
չէ այս մասին՝ այլ կը նշանակէ մաւ-
թիւն մէջ գէշք պարսկէ անձանցով
գտնելու յոռոգ :

Ես չեմ ըսած թէ բոլոր Պարսկի-
ները չեն հաւնիր, զի անմասն թիւն
մ'է այդպէս բռնէ, Պ. Թաւանձեան
թող կարգայ իմ նամակս նորէն չի
հասկըցածն հասկընալու համար : Բայց
իրաւունք ունիմ նախաւոր Կ. Պոլ-
սեցոյց մէկ մեծ մասն : մեր ընդդի-
մախօսն թէեւ չընդունել կը ձեռա-
ցնէ իմ այս ըսածի ճշմարտութիւնն,
բայց այդու հանգերձ, յանդէստ,
հակասութեան մէջ կը բռնուի : Հոս
աղայացիներ մէջ չեմ բերեր, բայց
կը գրեմ զԹաւանձեան «Արեւելեան
Մամուլ», «Աշակ»ի և «Արեւելք»ի
ուր նա պիտի կրնայ գտնել իմ ըսա-
ծի աղայացիներն և կանանաւոր ու
իրազեկ անձերէ գրուած, եթէ եր-
բէք Պ. Նամակագիրն Հայ լրագիր
կարդալու վիճակն կը հաճի ընել :

«Նիւ Երոքի Հայկական Միութեան
տեսնադատն Կեսարացի է, գանձա-
պետն Զմիւռնացի, Գործ. ժողովոյ
երեք անդամներէն երկուքը գաւա-
ռացի են» և այլն ըսելով, Պ. Թաւ-
անձեան կընդունի, առանց գիտնա-
լու, թէ «Պարսկեցիք (ու թէ բոլորը)
բանի մը չեն գար» որովհետեւ այս
ըսելով հասկընել ուղած է թէ Նիւ

անի և
ի Հա-
թեմի
տարա-
յում,
այ Հայ
կղզա-
նորա
հառն-
րական
ն,
իրն է
տեք-
իւր :
աժա-
նագրի

յանք
Ազգ-
այմէն
գրին :
Մեծ-
Ֆր :

ի տակ
կար-
մակին
է կե-
սխա-

նաչեր
հե-
լ թէ
Մի-
եկամի
մեզ,
ստա-

եղի-
թիւն
ճեան
՝ չի
բայց
Պոլ-
դդի-
եւա-
իւնն ,
եւա ,
Հոս
բայց
եւան
իւրք»
ըսա-
ր ու
եւր-
ադիր

Լ :

(1) Ընկերութիւն մը կախում ունի իր
անդամներէն , Պ. Թաւաճեան կրնայ ը-
սել թէ անդամաց մեծամասնութիւնն ի՞նչ
քաղաքներու կը վերաբերին . այս հարց-
ման պատասխանն ալ ապացոյց մը պիտի
լինի ինձ անուշտ , առանց սակայն հրա-
ժարեալ անդամներն մոռնալու :

(2) Մին է կանոնադրի պատրաստու-
թիւնն , իսկ միւսն՝ կարօտեալի մը տըր-
ուած օգնութիւնն :

Երբքի Միութիւն գլխաւորապէս գա-
ւառացիներէ կը կառավարուի և հե-
տեւաբար «բանի մը չեկող» Պօլսեցիք
մեծ ազդեցութիւն չունին ընկերու-
թեան մէջ և ընկերութիւնն զո՞չ չի
պիտի երթայ նոյն անձոնց (1) : Բայց
տակէ գաւառ ընդգլխաւոր յիշեալ տա-
ղերն իմ ո՞ր բաժնի կը վերաբերին ,
Երբ քանի որ իմ նախկին սրբէէ կե-
տին մի պատասխան և բացատրու-
թիւն լինելու բնութիւնն չունին բը-
նաւ , բնական է հետեւեցնել թէ Պ.
նախկինադիրն ապացոյցանելու համար
«բանի չեկող Պօլսեցիք» մեծ գործ
չունին Միութեան մէջ , յիշեալ տա-
ղերն կը գրէ : Ենթահալալ եւ այս
մասին :

Սխալ է այն գաղափար որով կրնէ
Պ. Թաւաճեան թէ կանոնադիր մը
հիմն կրնայ լինել ընկերութեան մը .
իմ ընդունածս է թէ կանոնադիր մը
զեկի պաշտօն կը վարէ ընկերութեան
մը մէջ , բայց երբ զեկավար չկայ ,
ի՞նչ բանի կարծէ զեկի գեղեցկու-
թիւնն ու հաստատութիւնն : Բայց
վտանգ է Պ. Ընդգլխաւորն , որ նոր
կանոնադիրն հաստատ կանոններով
լեցուած է . չեմ կարծեր բնաւ : Բա-
նի քանի անգամ չնչին կէտերու հա-
մար մեծ փոփոխութիւններ , երկար
ժամանակի կորուստ և կոխներ պա-
տահած են մինչդեռ նշանաւոր յօդ-
ուածներ անցան առանց քննուելու :
Քաջայայտ ենք որ քիչ ատենէն նոյն
Միութեան բանիբուն անձինք , որոց
Նիւ Երբքի Միութեան հաստատ մը-
նալը կը պարտինք , քիչ ատենէն քըն-
նութեան տակ կը ձգեն քննեալ կա-
նոնադրի շատ մը յօդուածներն , դար-
մէջ բերեն աւելորդ կը սեպեն :

Պ. Թաւաճեան Նիւ-Երբքի Միութե-
անն ըրածներն — որք երկուք են
թիւով ընդ իւր աստութեան (2) — չա-
րելէ վերջ՝ կուզէ գիտնալ թէ ի՞նչ ը-
րած է ձեռնարկ Միութիւնն միեւնոյն
ժամանակամիջոցի մէջ :

Ձեռնարկ Միութիւնն իր կողմուելէ
մէկ երկու ամիս յետոյ , երբ տակա-
ւին դոյլն գումար մ'իսկ չունէր պատ-
րաստ , դրամ հաւաքեց ու չորս ե-
րկուսարդաց ձեռնառու եղաւ՝ զա-
նանք դարձի իսկ առաջնորդելով , ո-
րոց չնորհակալութեան նամակներն ,
կը չսեմ թէ ցարդ կը պահաւին Միութե-
անն քով : Նոյն Միութիւնն օգնած
է վերջերս ուրիշ երկու անձերու ալ ,
որք լաւ փոխակի մէջ են կրտսի , ներ-
կայ ժամանակի մէջ : Այս լուրերու
մէկ մասն հրատարակուած է Պ. Ն. Է-
կիսեանի կողմանէ «Արեւելք» օրա-
թերթի մէջ . իսկ ամացեալք քաղ-
ուած են ձեռնարկ հայերէ : Այս չէ-
բոլորն , Միութիւնն պատրաստեց իր

կանոնադիր որն որ , կըսուի թէ , պի-
տի տարուի քիչ ատենէն , ունեցաւ
բաւական հարստութիւն ու շատ ան-
գամներ , որոց մէջ հրաժարել փա-
փաքողներ չկան Նիւ Երբքի Միութեան
կարդ մը անդամներուն պէս հաստա-
տեց լսարան մը որ կայ տակաւին և
որոյ բացման հանդէսն Ամերիկայի
մէջ ցարդ կատարուած Հայկական
հանդէսներու առաջինն ու նշանաւոր-
բադոյնն եղաւ և վերջերս ալ , կը
լսեմ թէ , Միութիւնն պիտի ունե-
նայ հայերէն լրագիր ու միջոց մը պի-
տի գտնայ իր անդամաց անհոյ անդ-
ղիարէն ուսուցանելու : Այլ ի՞նչ ուրիշ
... Արդարեւ այս պատմածներն
մեծ բաներ չեն , բայց ոչ Նիւ Երբքի
Միութեան ըրածներուն բաղդատմամբ
որոց վրայ կը պարծի Պ. Թաւաճեան
առանց իր ակնհայտաւ ձեռնարկ հա-
յոց ազգային շարժման ձայնին :

Եւ երբ ըսի թէ Նիւ Երբքի Միութե-
անն բոլոր տոններուն համար Պօլսեցի
փոխադիրներ եղան : Անշուշտ Պ.
Թաւաճեան իմ նամակի այլ և այլ
կողմերէն բաւեր հաւաքելով նախա-
գաւառութիւն մը չինած է մտովն ու
պատասխանած է աղօր , կարծելով
թէ «Հայու Զաւակ» գրիչ անկարող
է իր անմեղութիւնն իմացնել :

Իսկ ընդգլխաւոր վերջի դիտա-
ղութեան առաջին մասը իմ ըսածնե-
րու և ոչ մէկին չի վերաբերիր վե-
րինին նման , հետեւաբար կը զրկեմ
Պ. Թաւաճեան «Արմէնիա»ի 29 դ-
թիւին :

Նիւ Երբքի Հայոց Խումբն չէ զըղ-
ջայեր , կրնէ նամակագիրն , ձեռնարկ-
ուց հետ չի միանալուն համար : Այս
բառ չեմ ընդունիր և չեմ իսկ կրնար
ընդունիլ : Գիտեմ , քաջ գիտեմ և
անդեակ եւ որ Նիւ Երբքի գղջա-
ցին իրենց այդ անխորհուրդ արար-
քին համար որով մեծեցին ձեռնարկ-
ցիներն , ընդհատեցին իրենց յարա-
բերութիւնն անհոյմէ և որոշեցին չն-
դունիլ ձեռնարկ Միութիւնն իրր ըն-
կերութիւն մը և պաշտօնական մար-
մին : Կը զրկեմ մեր ընթերցողներն
«Արեւելք»ի և «Արմէնիա»ի մէջ հը-
րատարակուած այն ամեն նամակնե-
րուն որք կը վերաբերին սոյն երկու
Միութեանց , ուր պարզ նկարագրու-
թիւններն ապացոյցներն , բնական ա-
պացոյցներ պիտի հայթայթեն ըն-
թերցողին մեր բաժնեւոր հաստատե-
լու : Թող չի կարծէ Պ. Թաւաճեան
թէ անտեղեակ եմ եւ Նիւ Երբքի Մի-
ութեան անհաղադանի խօսակցու-
թեանց ու անձնական փոփոխութե-
անց անդամաց : Եթէ զայս գիտ-
նար Պ. Ընդգլխաւորն , այս կէտի վը-
րայ լուրսիւն պահած է ուրիշ կե-
տերու աստիւն : Այս ալ այսպիսի
խօսք հասկցողին բաւական է ...
«Հայու Զաւակ» Հայ է , և պէտք
չունի Պ. Թաւաճեանի հրաւերին :

Այսպէս գրելէ վերջ , կուգամ ը-
սել զայս եւս թէ Պ. Թաւաճեանի
նամակն գրուած է Նիւ Երբքի Միութե-
ան գլխաւորութեամբ , և գիտեմ
որ ուրիշներ ալ պիտի գրուին դեռ

(գուցէ չի հրատարակուին) նոյն ի-
մաստով . յիշեալ նամակի նպատակն
ուրիշ բան մը չէ եթէ ոչ գիտնալ թէ
«Հայու Զաւակ» ո՞ր Միութեան կը
վերաբերի , որպէս զի ճանաչեն զայն
ու ... : Բայց եւս ուղիղն ըսած եմ
ու բանէ մ'իսկ չունիմ երկիւզ և ոչ
մէկէ մը ակնկալութիւն :

ՀԱՅՈՒ ԶԱՎԱԿ
Ամերիկա

Պ. ԹԱՆ ՊՐՈՒՍԱԼԻ
ԲԱՆԱԽ ՕՍՈՒԹԻԻՆԵՐԵՆ

Պ. Թան Պրոսալին , ինչպէս կը թի-
չեն մեր ընթերցողք , վերջերս մի բա-
նախօսութիւն արաւ Փարիզի Աշխար-
հագրական ընկերութեան արահին մէջ ,
Այդ բանախօսութիւն շատերէ գը-
նահատուած լինելով , թէ՛ բերանա-
ցի և թէ՛ նամակով գործունեակութիւն
յայտնած են իրեն : Կը լսենք թէ Պ.
Պրոսալին այդ համալրական ցոյցերէ
քաջապարտած , մտադիր է իւր բա-
նախօսութիւններ շարունակել Ֆրան-
սահ ուրիշ քաղաքներն ալ պտըտե-
լով և թէ քիչ ատենէն մեզ մօտ եւս
պիտի գայ , Արմէնիոյ վիճակին նը-
կատմամբ բանախօսելու համար Լիւն ,
Մարսել , Թուլոն , Թուլուզ , Մանթ-
լիէ և այլն քաղաքներն Ֆրանսայի :

ՈՒՂԵՐՁՆԵՐ

Մեր հայրենակից Պ. Թան Պրոսա-
լին ուղերձներ սկսած են զրկուիլ
զանազան կողմերի Հայերէն : Դասի-
րէն ծառայողներն ընկերութեան
զրկած ուղերձին , ինչպէս նաեւ Ռուս-
տաքէն Մեծ Պ. Յակոբ Արքայաւ-
անի զրկած ուղերձի պատճենները
հասած են նաեւ մեր ձեռք հրատա-
րակելու համար «Արմէնիա»ի մէջ :

Հարկ կը համարենք այս առիթով
յայտարարել թէ «Արմէնիա»ի փոքր
գիրքը քննէր շատ տեղ տալ , ինչ-
պէս ոտանաւորներին , նոյնպէս և ու-
ղերձներին : Հետեւապէս , բաւական
կը համարենք «Արմէնիա»ի 55 թիւին
մէջ հրատարակուած այն նամակն որ
Պ. Պարոյր ուղղած էր առ Պ. Թան
Պրոսալին և որ , հաւաստի ենք թէ
ինչպէս Պ. Պարոյրի նոյնպէս և շատե-
րի գգացումները կը ներկայացունեն :
Անոնք որ «Արմէնիա»ն ուղարու-
թեամբ կը կարդան , խնայած կը լինին
անշուշտ որ խմբագրութիւնն չափէն
տեղի կարեւորութիւնն չուզեր տալ
ուղերձներին և ոտանաւորներին : Աւելի
չնորհակալութեամբ կը փութանք հը-
րատարակել երբ ազգային վիճակին
վրայ հրահանգիչ տեղեկութիւններ
և կարեւոր լուրեր հաղորդուին մեզ :

ՏԵՂԱԿԱՆ

Այնթապի մէջ հրատարակուող
«Մեհապո» հանդէսի խմբագիր Պ. Վ.
Քիրքեւան Կ. Պօլսէն Մարտի 11 հա-
նելով հինգշաբթի օր , գնաց Լոնտոն ,
ուր մտադիր է մի քանի ժամանակ
մնալ :

— Երէկ Անդլիանի թագուհին այս
տեղէն անցաւ Գան երթալու , ուր կը

գտնուի այժմ իւր որդու Էտիւպուր-
կի դքսի հրամայած նաւատորմը :

— Մարտ 30ին Բագէ ընկերութեան
«Կօլ» շոգենաւը որ Սեւ ծովէն յարեն
և գարի կը բերէր , դիշերը ժամ 10ին
ցուռլը մի աղաւառի զարնուելով
փաստեցաւ Մարտի 11ին առջեւ Պա-
սէն տեղ Անկէէի մէջ : Սպանիական
«Մատրիս» շոգենաւի օգնութեամբ
նաւահանգիստ բերուելով , ազդու
ջանքերի շնորհով կարելի եղած է
մէջը լեցուած շուրջ դասարկել :
Բեռների մասին եղած ֆուտը 100,000
ֆր. կը հաշուուի :

ԱԶԴ

Երկաթուղու կայարանի մի նախկին
պետ որ այժմ այդ պաշտօնէ քաշ-
ուած է , կը փախալի պաշտօն սե-
նեալ մի վաճառատան կամ գործա-
սենեկի մէջ , դրամահաւաքութեան
կամ ուրիշ ուրէ գործի համար :

Պէտք ունեցողը դիմել լրագրիս
խմբագրութեանը :

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կերեւի թէ մի գգալի մերձեցում
եղած է աւստրիական և ռուսական
դահլիճներին միջեւ , բոս անգլիական
լրագիրներին , թէեւ զինուորական
պատրաստութիւններն կը տեսնուին
և երկու երկիրներ լրագիրներն ալ
կը շարունակեն իրար դէմ ատելու-
թիւն անուցանել : Ռուսիայի քաղա-
քականութիւնն է առ այժմ չլուսն-
գել խաղաղութիւնը և հիմնուելով
Պէրլինի դաշնագրի վրայ , անշուշտ
նութեան դատապարտել Պուլիպիան
որ այս դաշնագրի սահմաններէն
դուրս ելած է , մինչեւ որ Ռուսիան
ընդունելի և Եւրոպայէն ընդունուած
մի դրութիւն հաստատուի այն տեղ :
Այս մտքով է որ Ռուսիան խորհուրդ-
առաւ Սուլթանին եւս կանչել իր
պատուիրակ Սոֆիան որպէս զի Պուլ-
կարիտի կառավարութիւնը և հետե-
ւապէս երկրին արդի գրութիւնը օ-
րինուոր ճանչցուած չլինի :

— Մի ոչնչական Պետերբուրգի մէջ
Պօկիէֆ անուն մէկը սպաններ է ,
վան զի չէր ուղած 60,000 ռուպլի
վճարել ոչնչականների մասնաժողովին :

— Սպանիայի մէջ հետզհետէ հան-
րապետականները կառավարութեան
դէմ զանազան տեղեր յուզում կը յա-
րուցանեն որ կարելի է աւելի ծանր
վտանգ ունենայ :

— Անգլիական նախարարութեան
անդամներն իրենց մէջ համաձայն չեն
Իռլանտայի համար ներկայացուած
զսպողական ծրագիրների մասին :

— Փարիզի լրագիրներէն մին կը
ժամուցանէ թէ Կալինաի պալատին
մէջ Չարլին դէմ մի նոր դաւ նիւթ-
ուած էր : Ցայժմ Ֆրանսական ար-
տաքին գործերի նախարարն այս լուր
հաստատող հեռագիր չէ ընդունած .
միւս կողմէ Պետերբուրգէն կը հեռա-
գրեն որ «Այստեղ ոչինչ չգիտեն
Կալինայի մէջ Չարլին դէմ եղած դա-
ւաճանութեան մասին :

— Պետերբուրգէն կը հեռագրեն

որ արտաքին գործերի նախարար Պ. Կիրսոս, պարտաճ գործընկերներն նայե-
լով, պիտի հրաժարի և իր տեղ պի-
տի անցնի Պէրլինի ուսանական դեռ-
պան Պ. Բօլ Շուվալօֆի. այն ատեն Պ.
Կիրսոս ալ Պէրլին պիտի երթայ:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԾԱՆՈՒՅԻՐ ԳԻՐՔԵՐ

«Արմէնիա» ի խմբագրութիւնը ըս-
տացած է Ս. Էջմիածնի Մայր-Աթո-
ռի վանքէն հրատարակուած հետեւ-
եալ գիրքերն, որոնք իրենց առջեւ
նշանակուած գիներով կը զրկուին
ցանկացողներին, փոստի ծախքը խմ-
բագրութենէն վճարուելով: Գինը
կանխիկ չըրկուած գիրք չըրկուիր:

1. ՀԱՅԱՏԱՌԻՋՆԵՍՅ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐ-
ԴՈՒԹԻՒՆ Ի Հայս և ի Վերս (Դիտո-
ղութիւնք ի վերայ առանին և բնի-
րական կենաց, բարուց և սովորու-
թեանց ազգաց բնակելոց ընդ մէջ
Սեաւ ծովու և Կասպից): Հայոց, Վը-
րաց, Օսթրիերի, Եգիպտոսի և այլնի
վրայ ընտանեկան, անտեսական, կը-
րօնական և այլ հետաքրքիր տեղե-
կութիւններ պարունակող այս գիրք
հայերէնի թարգմանած է պարզ գը-
րաբար լեզուով Դեր. Արիստակէս Վ.
Սեդրակեան, այժմեան Առաջնորդն
Վրաստանի և Իմէրէթի Հայոց: 2 ֆը-
րանք 80 սանթիմ:

2. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼ ՎՐԴՊՏ. Ի
Դավրիժեցոյ. Փրկչական 1605 թը-
ւականէն սկսեալ մինչեւ 1663, Հայ
ազգի գլխէն անցած գէպերի ման-
րամաս պատմութիւնն է որոց մէկ
մասին ինք անձամբ ակնատես եղած
է պատմագիրը: Էջմիածնի աթոռին
կրած նեղութիւնները օտարազգի իշ-
խաններ և երբեմն ալ նոյն խակ կա-
թոլիկոսներ ձեռքէն, Շահարատի
օրով եղած հայկական գաղթականու-
թիւնն, Արարատ նահանգի և Վաս-
պուրականի մէջ պատահած սրտա-
շարժ գէպերն, հայերի նահատա-
կութիւններն, Պարսիկներ և Օսման-
ցիներ պատերազմներն և այլ խիստ
հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ
կը պարունակէ: 7 ֆրանք:

3. ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ Ի գա-
ւառին Երնջակու. գրեց Արիստակէս
Վ. Սեդրակեան: Սիւնետոյ աշխարհի
Երնջակ գաւառին որ մեր ազգային
պատմութեան մէջ ոչ պակաս նշանա-
ւոր տեղ բռնած էր երբեմն, շէն-
քերն և պատմական ու գրական հը-
նութիւնները և այլն կը ծանօթացունէ:
1 ֆրանք 40 սանթիմ:

4. ՆԻԿՈԼ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ և պատմու-
թիւն դարձին հայկազանց Լեհաստա-
նի ի կաթողիկոսութիւն. (Երկասիրու-
թիւն Դարբիէլ եպիսկոպոսի Այվազ-
եանի) 1 ֆրանք:

5. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԽԱՉԱԿՐՈՒԹԵԱՆ
և թագաւորութեանն Երուսաղէմայ
(11րդ և 12րդ դարերէն մէջ Եւրոպաի
ունեցած փնտիւր և Խաչակրութեան
պատմութիւնը կը ներկայէ: Թարգմա-
նելը Պ. Հ. Ա. Առաքելեանց, աւել-
ցուցած է նաեւ ծանօթութիւններ

Ռուբինեանց տէրութեան վերաբեր-
եալ որոնք յարաբերութիւն ունեցան
Խաչակրներին հետ): 1 ֆր 50 ս.

6. ՔՆԱՐ ՄՇԵՑԻՈՅ ԵՒ ՎԱՆԵՑԻՈՅ
(Մշեցիներ և Վանեցիներ անտիպ
երգերն որոնք ժողոված է Դեր. Ա.
Արիստակէս Վ. Սեդրակեան): 1 ֆր.

7. Չայնագրերու երգեցողութիւնք
Ս. Պատարաքի: Բ տպագր.: 40 ֆր.

8. ԼՍԱՐԱՆ անուն հետեւեալ տետ-
րակներն որոնք հոգեւորական պատմու-
թիւններ և օգտակար տեղեկութիւն-
ներ կուտան, կը ծախուին իւրաքան-
չիւրը 35 սանթիմ

Ա. Պատմութիւն վարուց Մեծին
Ներսէսի Հայրապետին մերոյ:

Բ. Կրօնականութեան պատմութիւն
Յոսանեանց յամի Տեառն 1453:

Գ. Եգիպտոսի հնութիւնները:

CONCOURS RÉGIONAL DE NEVERS (Nièvre)

EXPOSITION INDUSTRIELLE DE NEVERS

Nous recevons les meilleures nouvelles
de l'Exposition industrielle qui aura lieu à
Nevers, du 28 mai au 1er juillet 1887, à
l'occasion du Concours régional.

Les déclarations parvenues jusqu'ici sont
nombreuses et importantes, et on a la cer-
titude que cette exposition sera des plus
remarquables.

Le délai fixé pour l'admission des décla-
rations expire le 15 avril prochain, et il est
à craindre que les demandes tardives ne
puissent être accueillies faute de place.

Le règlement de l'Exposition et les for-
mules d'adhésion sont adressés franco; il
suffit d'en faire la demande à M. G. VALETTE,
président de l'Exposition industrielle, à
Nevers.

ՀԱՅԱՐԱՉԱԿ ՕՐԱՅՈՑՈՅ 1887 ԹՎԱՆԵՆԻՆ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Փ. ԱԶԳ. ՀԻՄԱՆԴԱՆՈՅԻ

ՏՊԱՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ՊԱՆՏԱՆԵԱՆ
(Արամեան)

1887 տարւոյն Ընդարձակ Օրացոյցն
հրատարակուեցաւ նախորդ տարինե-
րէ շատ աւելի ճշտ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒՆ

Բացի բուն Օրացոյցէն կը պարու-
նակէ հետեւեալ վեճակազրկան կա-
րեւոր գիտելիքներն. Օսմանեան կայս-
րութիւն, — Աւագանի կայսերական
պալատն, — Նախարարք Բ. Դրան,
— Մեծ պաշտօնատարք Մայրաքո-
ղաքի, — Հրամանատարք բանակաց,
— Կուսակալք նահանգաց, — Պատ-
րիարքոնք և ազգապետք, — Օսմա-
նեան գեպանք, — Դեսպանք օտար
տէրութեանց, — Վեճակազրկութիւն
Օսմ. կառավարութեան, — Հայազգի
աստիճանաւորք և պաշտօնեայք Օսմ.
տէրութեան, — «Հայրապետութիւն
Հայոց», — Եպիսկոպոսութիւնք, — Ազգ-
կեդրոնական վարչութիւն, — Յանձ-
նաժողովք, — Պաշտօնեայք Պատրիար-
քարանի, — Առաջնորդութիւնք Թուր-
քիոյ, թեմք նոյա և տունք, — Հո-
վաւթիւնք, — Մայրաքաղաք Թուր-

քիայ, — Թաղօրայք Կ. Պոլսոյ, — Հա-
մագումար թաղօրէից, — Բարեգոր-
ծական և կրթական հաստատութիւնք,
— Առաջնորդութիւնք ի Ռուսաստան
և այլն, — Կայսերական գերբաստան
Ռուսիոյ, — Հայազգի աստիճանաւորք
և պաշտօնեայք Ռուսական, Պարսկա-
կան և այլնայլ տէրութեանց, — Հուլ-
մէական Հայ հասարակութիւն, — Բու-
ղարական Հայ հասարակութիւն, —
Դաստաւորք պետական ուսումնարա-
նի, — Բժշկիք քաղաքական և զինուո-
րական, — Փաստաբանք, — Արուեստա-
գէտք, — Լրագիրք, — Հեռագրութիւնք
Թուրքիոյ և միջազգային, — Եւրոպական
միջազգային թղթատարութիւնք, — Եւ-
րոպական նամակատունք, — Յամաքային
թղթատարութիւն Ասիական Թուր-
քիոյ, — Ժամացոյց սուրհանդակայ Օսմ.
միջազգային թղթատարութեան, — Յու-
ցակք երթեւեկութեանց շոգեմեքուց
այլնայլ ընկերութեանց, — Պատկեր 1887
թուին, — Վեճակազրկութիւնք օտար
տէրութեանց, — Ազգք, — Ծանուցմունք:
Ներկայ տարւոյ Ընդարձակ Օրա-
ցոյցի ընդարձակութիւնը 320 երես-
ներու բարձրացած է:

Կը ծախուի «Արմէնիա» լրագրի
խմբագրատունը: Գինը 75 սանթիմ
փոստի ծախքը կը վճարէ խմբագրա-
տունը:

Պարզ ՕՐԱՅՈՑՈՅ որի մէջ կայ
ՎԵՃ. Մակար Կաթողիկոսի պատկե-
րը, կը զրկուի փոստով 30 սանթիմի
փոխարէն:

ԲԱՅԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Ազգային վիպագիր Պրն. Բաֆֆի
գործերին մէջ առաջին տեղը կը զբա-
ւեն ԿԱՅԾԵՐը. Այս գիրքը կը ծանօ-
թացունէ ընթերցողը տաճկական և
պարսկական Հայաստանի գլխաւոր
տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տե-
ղեկութիւններ կուտայ քուրդերի զա-
նազան ցեղերի և հայերի գրութեան,
վարքի և բարքի մասին: Նա ցոյց կը
տայ այն ծրագիր որին պէտք է հե-
տեւին Հայաստանի մէջ գործել ու-
ղղներն: Մի խօսքով թէ՛ իբր ազ-
գային ընտիր վիպասանութիւն և
թէ՛ իբր հայրենասիրական գործու-
նէութեան վարդապետարան և ծրա-
գիր, արժան է որ գտնուի այս գիրք
ամեն հայրենասէր Հայի տուն:

ՋԱԼԱԼԵԴԴԻՆ

1877ի ուսումնարանական պատե-
րազմի ժամանակ Շէյխ Ջալալեդդինի
արշաւանքին պատճառով Տաճկաս-
տանի հայերի կրած աղէտներն մէկ
աղէտարշ նկարագրին է: Գրքին սկիզ-
բը կայ հեղինակին, Պ. Բաֆֆի պատ-
կերը:

Վերայիշեալ երկու գիրքեր կը ծա-
խուին «Արմէնիա» լրագրի խմբագ-
րատունը. ԿԱՅԾԵՐ Հատոր Ա. 6 ֆր.
և 50 սանթիմ: «Ջալալեդդին»ը, 2
ֆրանք և 30 սանթիմ: Մարտիլէ

գուրս ամեն տեղի համար փոստի
ծախքով հանգերձ: ԿԱՅԾԵՐ Հատոր
Ա. 7 ֆրանք. «Ջալալեդդին» 2 ֆր.
և 50 սանթիմ:

Յ. Հ. ԿՐԻՒՆԻ ԸՆԿ.

Գառնբօր Ն. Ռ. Բ. Անգլ. Հնդկաստան

Ներածող և արտածող վաճառա-
կան, յանձնակատար, տնօրէնութեան
թեան յանձնակատար, մեծ քանակու-
թեամբ ապրանքների պայմանագիր
(քօնթրաթէի) և ամեն տեսակ կա-
շիի գործարանատէր:

Վերայիշեալ զանազան ճիւղերին
մէջ երկար ժամանակեայ վարձատու-
թիւն ունենալով, պատրաստ ենք
յանձնարարութեամբ ընդունել վա-
ճառքներ, պայմանաւոր վաճառման
կամ հրապարակային աճուրդի հա-
մար, այնպիսի պայմաններով որ փո-
խադարձաբար շահաբեր և դուհա-
ցուցիչ լինին:

Եւրոպական վաճառքների փոխա-
նակութեամբ մենք կրնանք զրկել
ինչ քանակութեամբ ալ որ ուղուին,
Հնդկաստանի մէջ գործուած ապ-
րանքներ, առաջին կարգի ընտիր տե-
սակներէ, ինչպէս:

Հաքնահօգայ մանկական խաղալիկ-
ներ, Բնարէսի արդր և ոսկեճամուկ
չուխա, Մօրադարադայ արդրեայ ա-
նօթներ, Տէհլու ոսկեայ և արծաթեայ
գոհարեղէններ, Կոշմիրայ շալեր, կեր-
պանքեր, ևն:

Ընդարձակ տեղեր ունենալով յանձ-
նարարուած ապրանքներ ցոյցի դնե-
լու և ծախելու համար, մենք կարող
ենք ամենայն վստահութեամբ յանձ-
նարարել մեր տունը ամեն անոնց որ
կուզեն գործով յարաբերութեան
մտնել մեզ հետ և մենք շատ ուրախ
պիտի լինինք եթէ տեղեկութիւն-
ներ և օրինակցութիւն ընդունինք այս
նպատակով:

Մեր տան մասին տեղեկութիւն
ստանալ ուղղութիւն կարող են գլխի
հետեւեալ դրամատուներին:

BANK OF BENGAL
ROHILCUND ET KUMAON BANK
AGRA BANK LIMITED

Եթէ պէտք լինի, պատրաստ ենք
ուրիշ տեղեր ալ ցոյց տալ տեղեկու-
թիւնների (références) համար:

Ուէ բան մեզ հաղորդելու հա-
մար պէտք է ուղղակի գրել մեզ -
անգլիերէն կամ հայերէն լեզուով և
մանրամասնօրէն, առաջարկուած գոր-
ծին վերաբերեալ պայմաններն և գա-
շինքն ներկայացնելով:

ՏԵՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant: FÉLIX ENFANTIN.

ՄԱՐՍԵՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոցայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.